Lietas Nr. C20272512
Lietas arhīva Nr. CA-0053-15/4

**SPRIEDUMS**
**Latvijas Republikas vārdā**

Liepājā 2015.gada 16.aprīlī

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja A.KLAIŠE
un tiesneses B.ĶEIRE un V.MAHTE
ar sekretāri K.ALPĒNU

piedaloties prasītājai /pers. E/ un pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Inārai Freidenfeldei, atbildētāja pilnvarotajai pārstāvei /pers. F/, trešās personas /pers. G/ pilnvarotajai pārstāvei /pers. H/

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. E/ prasībā pret SIA /Nosaukums A/ filiāli /Nosaukums B/ par zaudējumu un morālās kompensācijas piedziņu sakarā ar prasītājas apelācijas sūdzību par Liepājas tiesas 2014.gada 12.novembra spriedumu.

Tiesas sēdē tiesas kolēģija

**k o n s t a t ē j a**

2012.gada 3.februārī /pers. E/ (turpmāk tekstā –prasītāja) Liepājas tiesā cēlusi prasību pret SIA /Nosaukums A/ filiāli /Nosaukums B/ (turpmāk tekstā – atbildētāja) par zaudējumu 1849,73 EUR un morālās kompensācijas 1422,87 EUR piedziņu, pamatojoties uz Civillikuma 1776., 1779., 1782., 1635., 1639.pantu.

Ar Liepājas tiesas 2014.gada 12.novembra spriedumu prasība daļā par morālās kompensācijas 1422,87 EUR piedziņu noraidīta. Daļā par materiālā zaudējuma piedziņu 1849,73 EUR tiesvedība izbeigta, jo prasītāja no šī prasījuma atteikusies.

Tiesa spriedumā konstatējusi, ka lietā nav strīda, ka atbildētāja prasītājai sniegusi zobārstniecības pakalpojumus, proti, apakšžokļa zobu protēzes izgatavošanu un ievietošanu, un ka atbildētājas darbiniece zobārste- ķirurģe /pers. G/ ekstrahējusi prasītājai zobu D37.

Strīds ir par to, vai prasītājas veselības aprūpe ir bijusi pienācīga un vai tās rezultātā prasītājai nodarīts kaitējums, par ko pienākas atlīdzība.

Tiesa atsaukusies uz Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 16.marta spriedumu lietā Nr.SKA-74/2009 un 2009.gada 5.jūnija spriedumu lietā SKA-338/2009, ka morālā kaitējuma esamība ir pierādāma un visos gadījumos nodarītie mantiskie zaudējumi vai personiskais (arī morālais) kaitējums nosakāms ar pierādījumu palīdzību.

Tiesa, atsaucoties uz Civillikuma 1779.pantu, atzinusi, ka prasītāja nav pierādījusi apgalvojumu, ka zobārste /pers. G/ viņai nepamatoti ekstrahējusi pilnīgi veselu zobu. Nav strīda par to, ka zobārste /pers. G/ rakstiski nav informējusi prasītāju par zoba ekstrakcijas indikācijām un nav saņēmusi piekrišanu manipulācijai, kā arī par to, ka zobārste /pers. J/ prasītājas veselības aprūpē pieļāvusi pārkāpumu. Lietā ir pierādīts, ka atbildētāja nav nodrošinājusi prasītājai Pacientu tiesību likuma 4.pantā noteiktās tiesības uz informāciju.

Tiesa neapšauba prasītājas apgalvojumu, ka zoba ekstrakcija radījusi neērtības un diskomfortu, tomēr lietā nav pierādīts, ka prasītājai sniegta nekvalitatīva zobārstniecības aprūpe, kā rezultātā viņai pasliktinājās veselība. Veselības inspekcijas atzinumā konstatēti pārkāpumi, kuru sekas ir likumā paredzēta administratīvā atbildība, bet tas nedod pamatu secinājumam, ka atbildētāja pieļāvusi tādu prettiesisku rīcību, kas rada atbildību Civillikuma 1635.panta pirmās daļas izpratnē. Nav pamatota arī prasītājas atsauce uz Civillikuma 1782.pantu, ka SIA /Nosaukums A/, izvēloties darbiniekus, nav pārliecinājusies par viņu spējām un noderību izpildīt pienākumus.

Tiesa atzinusi, ka nav pierādīts cēloniskais sakars starp prasītājas norādītajām morālajām ciešanām, kas saistītas ar zoba ekstrahēšanu, un atbildētājas prettiesisko darbību vai bezdarbību. Tiesas ieskatā arī prasītāja bijusi līdzatbildīga minētajā situācijā, jo vairākkārtīgi atteikusies no atbildētājas piedāvājuma atrisināt strīdu, bez maksas nodrošinot prasītājai nepieciešamos zobārstniecības pakalpojumus. Atbildētājas veiktā prasītājas bezmaksas ārstēšana un zobu protezēšana, iespēju robežās atjaunojot iepriekšējo stāvokli, jau ir atbilstīgs atlīdzinājums prasītājai par informācijas nesniegšanu, tāpēc uzskatāms, ka prasītājas mantiskos zaudējumus atbildētāja ir atlīdzinājusi, savukārt morālā kaitējuma esamību prasītāja nav pierādījusi.

Par Liepājas tiesas 2014.gada 12.novembra spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi prasītāja /pers. E/, pārsūdzot tiesas spriedumu daļā par morālās kompensācijas piedziņas noraidīšanu, jo tiesa nav pareizi izvērtējusi lietas faktiskos apstākļus. Vienojoties ar atbildētāju par ārstēšanas plānu, prasītāja atteikusies no prasības daļā par zaudējumu piedziņu, prezumējot, ka atbildētāja atzinusi savu vainu un labprātīgi izpildījusi prasību daļā, kas

pamatota uz Civillikuma 1779.pantu. Uzskata, ka saskaņā ar Civillikuma 1635.pantu ir pamats prasīt morālās kompensācijas piedziņu, bet tiesa nepamatoti atzinusi, ka nav konstatējama cēloniskā sakarība starp prasītājas norādītajām morālajām ciešanām, un atbildētājas prettiesisko darbību/bezdarbību.

Atbildētāja paskaidrojumos apelācijas sūdzību uzskata par nepamatotu, jo Veselības inspekcijas konstatētie pārkāpumi, tostarp uzskaites, dokumentācijas un lietvedības kārtība, nav ietekmējuši prasītājas ārstēšanas metodiku un diagnozes uzstādīšanu.

Tiesas sēdē prasītājas pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Ināra Freidenfelde prasību pārsūdzētajā daļā un apelācijas sūdzību uzturēja, lūdza to apmierināt.

Tiesas sēdē atbildētājas pilnvarotā pārstāve /pers. F/ prasību neatzina, lūdzot to noraidīt.

Tiesas sēdē trešās personas /pers. G/ pilnvarotā pārstāve /pers. H/ paskaidroja, ka prasība ir noraidāma.

Tiesas sēdē trešā persona /pers. J/ neieradās. Tā kā par tiesas sēdi viņai paziņots Civilprocesa likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā un nepastāv Civilprocesa likuma 209.un 210.pantā noteiktie apstākļi, tiesas kolēģija nolēma skatīt lietu bez trešās personas klātbūtnes.

**Civillietu tiesas kolēģija** iepazīstoties ar rakstveida pierādījumiem un uzklausot lietas dalībnieku paskaidrojumus, uzskata, ka apelācijas sūdzība pamatota un prasība sprieduma pārsūdzētajā daļā apmierināma daļēji.

Spriedums daļā, ar kuru izbeigta tiesvedība par materiālā zaudējuma 1849,73 EUR piedziņu, stājies likumīgā spēkā.

Lietā starp pusēm nav strīda par to, ka prasītājai SIA /Nosaukums A/ filiālē /Nosaukums B/ 2011.gada 20.septembrī sniegti zobārstniecības pakalpojumi, kas saistīti ar apakšžokļa zobu protēzes izgatavošanu. Nav strīda, ka zobārste /pers. G/ ekstrahējusi prasītājai d37 zobu.

Izšķiramā strīda pamatā ir jautājums par to, vai Zobārstniecības poliklīnikas ārsti – trešās personas /pers. J/ un /pers. G/ ir pienācīgi pildījušas Ārstniecības likuma 43. [1] pantu.

Prasītāja uzskata, ka viņas veselības aprūpe nav bijusi pienācīga un profesionāla, tādēļ viņai nodarīts morālais kaitējums, jo ilgu laika periodu traucēta barības uzņemšana, diskomforts izskata dēļ.

Latvijas Zobārstu asociācijas 2013.gada 26.septembra atzinumā par prasītājas zobārstniecisko aprūpi secināts, ka, pamatojoties uz LR Veselības ministrijas Veselības inspekcijas 2011.gada 12.decembra atzinumu zobārste /pers. G/ prasītājas veselības aprūpi veikusi saskaņā ar Ārstniecības likuma 43. [1] panta 1.punktu (lietas 65.lapa).

No atbildētājas 2011.gada 31.oktobra atbildes prasītājai uz iesniegumu redzams, ka atbildētāja atvainojas prasītājai un aicina viņu uz esošās protēzes labošanu (lietas 7.lapa).

Saskaņā ar Civillikuma 1635.pantu katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu. Atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas.

Tiesību doktrīnā atzīts, ka tiesību aizskāruma gadījumā atlīdzības pienākums iestājas, ja tiek konstatēta: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) kaitējuma esamība; 3) cēloniskais sakars starp kaitējumu un neatļauto darbību (K.Torgāns. Saistību tiesības. I.daļa. Mācību grāmata.-Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 237.-238.lpp.).

Saskaņā ar Satversmes 92.pantu nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu, savukārt Satversmes 111.pantā noteikts, ka valsts aizsargā cilvēka veselību un garantē ikvienam medicīniskās palīdzības minimumu.

Atbildētāja ir ārstniecības iestāde un tiesību subjekts, kas uzņēmusies Satversmē noteiktās valstij deleģētās funkcijas attiecībā uz cilvēka veselības aizsardzību - ārstniecības pakalpojumu nodrošināšanu un pušu savstarpējās tiesiskajās attiecībās atbild par minēto cilvēktiesību standartu ievērošanu, kā arī atbilstīga atlīdzinājuma došanu tiesību aizskāruma gadījumā.

Atbildētāja labprātīgi uzņemdamās tai deleģētās valsts funkcijas veselības aprūpes un ārstniecības nodrošināšanā, pušu savstarpējās tiesiskajās attiecībās uzstājas kā cilvēktiesību objekts, no kura prasītājai ir tiesības prasīt rīcības atbilstību cilvēktiesību standartiem.

Augstākās tiesas Senāts līdzīgā lietā, atsaucoties uz Satversmes 92.pantu, atzinis, ka Ārstniecības likuma pārkāpumi, sniedzot personai medicīnisko palīdzību, atzīstami par pacienta tiesību aizskārumu, kas atbilstoši Satversmes 92.pantam dod šai personai tiesības saņemt atbilstīgu atlīdzinājumu (sk. AT Senāta Rīcības sēdes 2011.gada 15.decembra lēmumu lietā Nr.SKC-1168/2011).

Izvērtējot prasības priekšmetu un pamatu, tiesas kolēģijai jānodibina, vai atbildētāja, sniedzot prasītājai veselības aprūpes pakalpojumu ir rīkojusies atbilstoši Ārstniecības likuma prasībām, vai nav pieļāvusi tādus prasītājas tiesību aizskārumus, kas var kalpot par pamatu morālā kaitējuma kompensācijas noteikšanai.

Tiesības uz veselību ir uzskatāmas par sociālajām tiesībām. Kā secinājusi Satversmes tiesa, iztulkojot Satversmes 111.pantā ietvertās normas kontekstā ar Latvijai saistošajiem starptautisko tiesību dokumentiem un to piemērošanas praksi, no Satversmes 111.panta izriet valsts pienākums noteiktos gadījumos un līmenī, kas cieši saistīts ar valsts ekonomiskajām iespējām, veikt pasākumus, lai aizsargātu cilvēku veselību (sk. Satversmes tiesas 2002.gada 22.oktobra sprieduma lietā Nr. 2002-04-03 secinājumu daļas 1.punktu). Pacienta tiesības uz informāciju, kas saistīta ar viņa ārstniecību, kā arī veselības aprūpes kvalitātes nodrošināšana tieši un nepārprotami izriet no minētajā tiesību normā noteiktajām pamattiesībām.

Drošības un kvalitātes standarti veselības aprūpē Latvijā ir stingri reglamentēti
Ārstniecības likumā, Pacientu tiesību likumā un citos normatīvajos aktos.

Pacientu tiesību likuma 18.panta trešajā daļā noteikts, ka šajā likumā noteikto tiesību vai no tām izrietošo ar ārstniecību saistīto interešu aizstāvēšanai persona normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ne vēlāk kā divu gadu laikā no tiesību vai interešu

aizskāruma dienas ir tiesīga iesniegt sūdzību Veselības inspekcijā normatīvajos aktos noteikto un nepieciešamo darbību veikšanai. Pacientam ir tiesības saņemt kvalitatīvu ārstniecību. Ja pacients ar ārstniecību nav apmierināts, viņam ir tiesības savu interešu aizstāvībai vērsties ar sūdzību Veselības inspekcijā.

Augšminētais likums stājies spēkā 2010.gada 1.martā un prasītāja, aizstāvot savas intereses, 2011.gada 4.novembrī vērsusies ar iesniegumu Veselības inspekcijā, lūdzot izvērtēt viņas veselības aprūpi.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 5.februāra noteikumiem Nr.76 „Veselības inspekcijas nolikums" 4.1.punktu veselības inspekcijas kompetencē ir veikt ekspertīzes un sniegt atzinumus par veselības aprūpes un darbspējas ekspertīzes kvalitāti ārstniecības iestādē neatkarīgi no tās īpašuma formas vai padotības[..].

Tādejādi veselības aprūpes kvalitātes izvērtēšana ir Veselības inspekcijas kompetencē.

No LR Veselības ministrijas Veselības inspekcijas 2011.gada 12.decembra atzinuma redzams, ka laikā no 2011.gada 8.septembra līdz 2011.gada 20.septembrim prasītāja apmeklējusi Zobārstniecības poliklīniku, kur, sakarā ar daļēju zobu zaudējumu apakšžoklī, pēc pacientes vēlēšanās zobārste /pers. J/ izgatavojusi izņemamu zobu protēzi, ar ko paciente bijusi apmierināta. Konstatēts, ka zobārstniecības apkopes laikā no 2011.gada 8.septembra līdz 2011.gada 26.septembrim zobārste /pers. J/ ir pieļāvusi pacientes veselības aprūpes pārkāpumu un vienlaikus Ārstniecības likuma 43.[1] panta 1.punkta pārkāpumu, un konkrēti:

1) zobārste /pers. J/ nav sastādījusi protezēšanas plānu un medicīniskajā dokumentācijā nav norādes uz mutē iztrūkstošiem zobiem un fiksācijas skavām platē. Tā kā pacientei ir I- II pakāpes parodontoze (ir alveolārā kaula atrofija un atkāpušās smaganas) un Cukura diabēts (kā norādīts zobārstniecības pacienta ambulatorajā kartē), kas būtiski ietekmē mutes dobuma veselības stāvokli, tad izvēloties d37 par protēzes balsta zobu, zobārste, pirms uzsākt protezēšanu, nav veikusi rentgenogrammu, lai objektīvi konstatētu d37 atbilstību ilglaicīgai protēzes fiksācijai ar skavu;

2) 2011.gada 26.septembrī (nedēļu pēc plates valkāšanas)zobārste /pers. J/

apskatē konstatējusi nedaudz apsārtušu pārejas kroku un noberzumu no protēzes un veikusi plates korekciju. Ņemot vērā, ka pacientei ir sūdzības par d37 jūtīgumu, zobārste nozīmējusi veikt d37 rentgenogrammu un zobārsta-ķirurga konsultāciju, pirms tam neinformējot pacienti viņai saprotamā formā par konstatēto un nepieciešamību ķirurga konsultācijai, nav izsniegusi nozīmējumu, kurā būtu sniegta informācija ķirurgam par konsultācijas indikācijām un iespējamo zoba saglabāšanu vai ekstrakciju.

Attiecībā uz zobārsti –ķirurģi /pers. G/ atzinumā konstatēts, ka 2011.gada 28.septembrī zobārste konstatējusi d37 jūtību uz perkusiju un dziļu kabatu, no kuras palpējot izdalās strutas un noteikusi diagnozi: hronisks apkārtējo audu iekaisums paasinājuma fāzē (periodontilis chronica exacerbata), Parodontoze III un lokālā anestēzijā ekstrahējusi d37. Veselības inspekcija atzinusi, ka pirms d37 ekstrakcijas zobārste /pers. G/ nav pacientei sniegusi informāciju par ekstrakcijas indikācijām un nav saņēmusi piekrišanu manipulācijai, bet, ņemot vērā medicīniskajā dokumentācijā norādīto (d37 un smaganā sāpes palpatori/perkutori, palpācijas laikā izdalās strutas, parodontoze III) un radioloģiski konstatēto (d37 rajonā kaula rezorbcija, dziļa kaula kabata), kas liecina par d37 apkārtējo audu hronisku iekaisumu, kas ir indikācija d37 ekstrakcijai, tādejādi prasītājas veselības aprūpe veikta saskaņā ar Ārstniecības likuma 43. [1] panta 1.punktu (lietas 8.-9.lapa).

Pie šādiem apstākļiem tiesas kolēģijai ir pamats secināt, ka lietā ir pierādīta atbildētājas prettiesiska rīcība, kas izpaudusies trešo personu bezdarbībā- neinformējot prasītāju par patieso viņas mutes dobuma stāvokli un nepieciešamību ekstrahēt d37 zobu. Trešās personas nav prasītājai saprotamā veidā sniegušas informāciju par izmeklēšanas un ārstēšanas plānu, ārstēšanas metodēm.

Tiesas kolēģija uzskata, ka medicīniskās dokumentācijas pienācīga nenoformēšana nav cēloniskā sakarā ar prasības priekšmetu, taču norāda uz to, ka trešās personas savus pienākumus pildīja paviršiun atzīst, ka pacienta tiesību aizskāruma rezultātā, kas izpaudās iepriekš norādītajā veidā, prasītājai ir nodarīts morālais kaitējums.

Pacientu tiesību aizsardzības likuma 16.pantā noteikts, ka pacientam ir tiesības uz atlīdzību par viņa dzīvībai vai veselībai nodarīto kaitējumu, kā arī par morālo kaitējumu, kuru ar savu darbību vai bezdarbību nodarījušas ārstniecības iestādē strādājošās ārstniecības personas ārstniecības laikā.

Civillikuma 1782.panta izpratnē par darbinieka nodarīto kaitējumu trešajām personām atbildīgs ir darba devējs. Ņemot vērā, ka atbildētāja darbojas ārstniecības jomā, kuru regulē Ārstniecības likums, kas paredz ārstniecības iestādes pienākumu nodrošināt tās pacientiem kvalitatīvu ārstēšanu un aprūpi, ārstniecības iestādei kā darba devējam ir pienākums rūpīgi izvēlēties ārstniecības personālu.

Tiesas kolēģija uzskata, ka atbildētāja ir atbildīga par prasītājai nodarīto morālo kaitējumu, kas radies sakarā ar sniegtu nekvalitatīvu veselības aprūpi.

Attiecībā uz nosakāmo morālā kaitējuma atlīdzības summu tiesas kolēģijai jāvadās pēc Civillikuma 5.panta un judikatūrā izteiktajām atziņām.

Augstākā tiesa 2013.gada 12.jūnija spriedumā Nr.SKC-122/2013 atzinusi, ka vienotas likmes, uz kuru pamata noteikt atlīdzību par morālo kaitējumu [..] nepastāv, tāpēc atlīdzības apmērs nosakāms katrā konkrētā gadījumā pēc tiesas ieskata, vadoties pēc taisnības apziņas un vispārīgiem tiesību principiem, kā to paredz Civillikuma 5.pants. Tiesai atbilstoši Civilprocesa likuma 193.panta piektās daļas noteikumiem sprieduma pamatojumā jānorāda argumenti, kuru dēļ tā uzskatījusi, ka noteiktais atlīdzinājums atbilst taisnības apziņai, citiem vārdiem sakot, ka atlīdzinājums ir taisnīgs un samērīgs (tāds, kas dod apmierinājumu cietušajai personai, un vienlaikus kalpo arī kā līdzeklis pušu samierināšanai un sasniedz ģenerālās prevencijas mērķi).

No juridiskās metodes viedokļa taisnīga atlīdzinājuma noteikšanu sekmē tā dēvētā gadījumu salīdzināšanas un tipizēšanas metode, kas balstās uz vienlīdzības principu, proti, salīdzināmos gadījumos atlīdzinājumam jābūt līdzīgam, bet atšķirīgos – atšķirīgam. Šajā ziņā tiesu prakse veido plašu uzziņas un salīdzināšanas materiālu. Ar katru tiesas izšķirto dzīves gadījumu pieaug salīdzināšanas iespēja un līdz ar to – arī tiesiskā stabilitāte. Protams, tiesu praksi nevar uzskatīt par vienīgo kritēriju atlīdzības noteikšanai nemantiska kaitējuma nodarīšanas gadījumā, taču neapšaubāmi tā izmantojama kā viens no palīgavotiem atbilstīga atlīdzinājuma noteikšanai. Tāpēc, kad lieta ir jāizspriež pēc tiesas ieskata, tiesai atbilstoši Civilprocesa likuma 5.panta sestās daļas noteikumiem ir nepieciešams analizēt citās līdzīgās lietās norādītos apsvērumus par atlīdzinājuma apmēru (sal. Juridiskās metodes pamati. 11 soļi tiesību normas piemērošanā. Rakstu krājums/profesora E.Meļķiša zinātniskā redakcijā. Rīga: Latvijas Universitāte, 2003, 195.-197.lpp.).

Tiesas kolēģija ir apzinājusi un ņem vērā tiesu praksi lietās, kurās pacienti cēluši prasības tiesās pret ārstniecības iestādēm

par morālā kaitējuma atlīdzības noteikšanu par nekvalitatīvu ārstniecības pakalpojumu.

AT Senāts ar 2012.gada 23.maija spriedumu lietā Nr.SKC-200 bērnam, kuram nepareizi noteiktas diagnozes rezultātā radies sakropļojums -viņš zaudējis vienu sēklinieku un tā piedēkli, bija noteicis atlīdzību Ls 10 000, pie tam tajā bija ietverta ne tikai atlīdzība par morālo, bet arī par veselībai nodarīto kaitējumu.

2011.gada 26.oktobra spriedumā lietā Nr.SKC-319 AT Senāts atstājis negrozītu spriedumu, kurā pacients bija nepilngadīgais, kura veselības aprūpē bija pieļauti Ārstniecības likuma pārkāpumi, pēc tam, kad Augstākā tiesa atcēla apelācijas instances tiesas spriedumu, ar kuru bija noteikta morālā kaitējuma atlīdzība Ls 5000, ir stājies spēkā Latgales apgabaltiesas spriedums, ar kuru noteikta morālā kaitējuma atlīdzība Ls 1500.

Lietā Nr.C40123712 pirmās instances tiesa bija noteikusi morālā kaitējuma atlīdzību 700 EUR par nekvalitatīvu veselības aprūpi, kā rezultātā iestājušās smagas un paliekošas sekas, savukārt apelācijas instancē puses noslēdza izlīgumu par kompensāciju 2200 EUR un apelācijas instances tiesas lēmums par tiesvedības izbeigšanu ir stājies spēkā.

Tiesas kolēģija uzskata, ka iepriekš norādītie tiesu prakses piemēri nav tieši piemērojami izskatāmajā lietā, taču tie ilustrē tiesas nostāju jautājumā par aizskarto nemantisko labumu (piemēram, veselības u.c.) nozīmīgumu un palīdz rast izpratni par kritērijiem, kuri izmantojami, nosakot atbilstīgu (taisnīgu) atlīdzinājumu.

Latvijā nav vienotas prakses par morālā kaitējuma atlīdzības apmēra noteikšanas metodiku, arī likumos nav noteikti vienoti kritēriji, pēc kuriem ir nosakāms šīs atlīdzības apmērs, tāpēc atlīdzības apmērs nosakāms katrā konkrētā gadījumā pēc tiesas ieskata, vadoties pēc taisnības apziņas un vispārīgiem tiesību principiem, kā to paredz Civillikuma 5.pants. Izskatot lietu par morālā kaitējuma atlīdzinājumu, tiesai ir ne tikai jānosaka atbilstīgs atlīdzinājums, bet arī jāpamato, kādēļ tā uzskatījusi atlīdzinājumu par atbilstīgu. Pamatojumam jāparāda, ka tiesa ir ņēmusi vērā un izvērtējusi visus atlīdzinājuma noteikšanā būtiskos apstākļus un ka tiesa, nosakot atlīdzinājumu, nav balstījusies tikai uz saviem subjektīviem ieskatiem, bet gan uz racionāliem juridiskiem apsvērumiem (*sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010.gada 16.februāra spriedumu lietā Nr.SKA-104*).

Prasītāja prasa piedzīt no atbildētājas kompensāciju par morālo kaitējumu 1422,87 EUR, kas tiesas kolēģijas ieskatā ir nesamērīga atlīdzība gadījumā, kad prasītājai nekvalitatīva veselības pakalpojuma rezultātā nav iestājušās smagas un paliekošas sekas.

Tiesas kolēģija, nosakot morālā kaitējuma atlīdzības apmēru /pers. E/, ņem vērā, ka atbildētāja veikusi prasītājai bezmaksas ārstēšanu un zobu protezēšanu, iespēju robežās atjaunojot iepriekšējo stāvokli, un ka līdz 2013.gada decembrim, kad tika uzsākta bezmaksas ārstēšana, prasītājai bija jācieš diskomforts (apgrūtināta barības uzņemšana un sagremošana). Tiesas kolēģija uzskata, ka nosakāma atlīdzība 300 EUR apmērā, kas tiesas kolēģijas ieskatā ir samērīga summa nodarītajam kaitējumam.

Tiesas kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesa nepamatoti noraidījusi prasību par morālā kaitējuma piedziņu un nav ņēmusi vērā Pacientu tiesību likuma normas, kas paredz pacienta tiesības uz informāciju, kas saistīta ar viņa ārstniecību.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu no atbildētājas par labu valstij piedzenama valsts nodeva 71,14 EUR un izdevumi par tiesas pavēstu nosūtīšanu 6,37 EUR.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 194., 430., 432. un 434.pantiem tiesas kolēģija

**n o s p r i e d a :**

Prasību apmierināt daļēji.

**Piedzīt** no SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu /pers. E/, personas kods /personas kods/, morālā kaitējuma atlīdzību 300 EUR (trīs simti *euro*).

**Piedzīt** no SIA /Nosaukums A/reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu valstij valsts nodevu 71,14 EUR (septiņdesmit viens *euro* un 14 centi) un izdevumus par tiesas pavēstu nosūtīšanu 6,37 EUR (seši *euro* un 37 centi).

**Noteikt** SIA /Nosaukums A/ sprieduma labprātīgai izpildei termiņu desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Kurzemes apgabaltiesā un iemaksājot 284,57 EUR drošības naudu.

Pilns spriedums sastādīts 2015.gada 30.aprīlī.

Priekšsēdētāja A.KLAIŠE

Tiesnese V.MAHTE

Tiesnese B.ĶEIRE